

full d'assessorament *de* l'escola de pares de la **FaPaC**

COORDINADOR DEL SERVEI: VLADIMIR REINHARDT

LA PARTICIPACIÓ DE LES FAMÍLIES IMMIGRADES A L'ESCOLA I EL PAPER DE LES AMPA

ELS PROCESSOS D'INTEGRACIÓ CÍVICA, LES CLAUS DE L'ÈXIT

Qualsevol procés d'integració cívica i ciutadana ha de constar de tres elements:

- L'adaptació dels immigrants a la societat que els rep.
- L'adaptació de la societat receptora als immigrants.
- La generació de comunicacions adients entre les dues poblacions i entre cadascuna d'elles amb els governs i les administracions públiques.

La integració es planteja com un procés de construcció de noves relacions intercomunitàries. El concepte d'integració s'oposa a la noció d'assimilació i indica la capacitat de confrontar i intercanviar - en una posició d'igualtat i de participació - valors, normes, models de comportament, tant per part de la persona immigrada com de la societat d'acollida. La integració és el procés gradual pel qual els nous residents arriben a ser participants actius en la vida econòmica, cívica, cultural i espiritual del país d'immigració.

Així mateix, la integració té diverses vessants principals: la socioeconòmica, la política i la cultural. Ha d'enfocar-se des d'un punt de vista global, on la part cultural sigui un ingredient més que no anul·la tota la dimensió social perquè la integració jurídica-legal, laboral, educativa i sanitària són també factors determinants en aquest procés.

L'ÈTICA DE LA INTEGRACIÓ

Els principis que han de presidir l'aplicació pràctica de la integració han de ser la igualtat de drets, condicions, obligacions i oportunitats amb la població autòctona, així com el principi de la igualtat de cultures i el dret a la pròpia identitat: s'han de combinar els plantejaments socioeconòmics amb els culturals, i s'ha de treballar en un marc d'interculturalitat perquè significa interrelació, dinamisme i adequacions mútues.

Des d'aquesta concepció intercultural, no es parteix de la concepció d'immigrat com a subjecte culturalment diferenciat, sense més, si no des de la seva categoria de subjecte de drets, inscrivint el seu dret a la diversitat en el marc més ampli de la igualtat general de drets.

Conversar al voltant de
les olors i del tast de les sopes
sol donar bon resultat

EL PAPER DE LES AMPA EN LA PROMOCIÓ DE LA PARTICIPACIÓ DE LES FAMÍLIES IMMIGRADES

La convivència intercultural constitueix un repte per a tota la comunitat educativa; famílies i escoles han d'actuar conjuntament. El paper de les mares i els pares com a educadores i educadors és molt valuós i necessari. Si els meus fills em veuen compartint les responsabilitats i les activitats de l'AMPA amb pares i mares de tota mena de procedències, cultures, estètiques... quin referent educador tant magnífic!

Els centres educatius i les AMPA són espais privilegiats per a transmetre valors i pautes de participació; l'AMPA és un lloc ideal per a practicar la convivència democràtica. Les AMPA poden incorporar els pares i mares nouvinguts a les dinàmiques relacionals i participatives del centre escolar. Es tracta que aquestes famílies es vinculin a la vida del centre i del seu entorn en pla d'igualtat com ho fan les famílies autòctones.

L'AMPA, UN ESPAI D'INTEGRACIÓ PROPER I DIRECTE

La tasca de les AMPA i de les famílies com a mecanisme incentivador de l'aproximació de les famílies nouvingudes al centre on s'escolaritzen els seus fills i filles és essencial. Es poden organitzar jornades amb famílies, activitats de formació, distribució de fulls informatius traduïts a diverses llengües, explicar l'oferta d'activitats i els equipaments

del barri (l'acompanyament el poden fer pares i mares col·laboradors), etc. Els centres educatius representen una oportunitat singular d'integració relacional per aquestes famílies, no tan sols perquè entren en contacte amb famílies d'altres alumnes o amb l'administració del centre, sinó també en la mesura que, precisament aquest contacte, pot facilitar l'extensió de les seves relacions amb altres serveis, recursos o programes externs, entitats, etc. Sovint el centre educatiu representa la primera instància de caràcter oficial amb qui entren en contacte els pares i, sobretot, les mares nouvingudes.

PRACTICAR LA DEMOCRÀCIA EN L'AMPA

Les AMPA són espais on la societat barrejada, que comparteix la mateixa escola, treballa valors, regles, normes i obligacions comuns, més enllà dels orígens socials i culturals de les famílies.

Els pares i les mares autòctons, ja sigui a través de l'AMPA o bé particularment, poden fer una gran tasca de difusió de la importància de l'escola vers les famílies immigrades que, en algun cas, potser degut a les seves pràctiques culturals, valors o creences, no siguin conscients d'aquest fet.

El discurs a favor de l'escola i dels estudis dels fills com a forma de promoció individual i familiar pot arrelar en aquelles famílies immigrades més escèptiques.

Una de les premisses bàsiques en els processos de participació col·lectiva és treballar sobre temes o qüestions que interessin la població. En aquest sentit, quin millor interès per a les famílies immigrades que l'educació dels seus fills i el bon funcionament de l'escola, assumint que hi ha interessos afins entre les persones pel fet de viure en un mateix barri. Les AMPA poden treballar per situar aquests interessos compartits.

Les AMPA poden ajudar a
generar dinàmiques
per tal d'evitar que les famílies
nouvingudes restin al marge dels
processos de participació i
ontervenció dins de
la comunitat educativa

AL CAP I A LA FI TOTS SOM VEÏNS

Fer ús de la categoria de veï/veïna del barri o del poble, o mares i pares de l'escola com a categoria que inclou les persones de diferents orígens nacionals que viuen en un mateix territori, pot ser també una bona feina de les AMPA. Aquestes categories poden obrir espais de participació "mixtos" on són possibles processos de coneixement mutu entre les persones i, per tant, de

reconeixement tant de les semblances que poden tenir les persones al voltant de les necessitats, expectatives i formes d'entendre l'escola, com de les diferències entre elles.

ALGUNES ESTRATÈGIES PRÀCTIQUES PERA PROMOURE LA PARTICIPACIÓ

- Crear espais de relació entre famílies de diferent procedència cultural. Activitats que facilitin la convivència, la comunicació i la cooperació.
- Organitzar xerrades informatives adreçades a les famílies immigrades per tal d'explicar què és un AMPA, si es necessari amb l'ajuda d'un mediador o traductor.
- Un berenar multicultural en el que cada pare a mare duu quelcom típic de menjar i explica el seu origen i els moments de l'any en que es menja. Actualment hi ha una iniciativa en aquesta línia que està tenint bastant èxit: Les sopes del món. Conversar al voltant de les olors i el tast de les sopes, acostuma a donar bon resultat. Hi ha una iniciativa posterior que és tornar a fer una trobada, preparant una sopa amb ingredients de totes les cultures que hi ha a l'escola i posar-li un nom. Aquesta iniciativa es pot fer en el menjador de l'escola o també en un espai públic al costat de l'escola, qualsevol dia de l'any o un dia triat especialment.
- Un dia de contes i jocs. Mares i pares que expliquen contes i jocs a altres pares i mares. Els jocs estimulen la cooperació i es viuen com una experiència divertida i de guany personal. Els jocs són un recurs extraordinari per a conèixer-se i gaudir de l'altre. I què dir dels contes! Un conte és un magnífic recurs per viure en positiu el que representa la diversitat cultural i comprovar com, entre els éssers humans de diferents orígens culturals, els mites, els valors, les pors, les alegries, els patiments i les aspiracions són més a prop del que sembla.
- Actes de celebració de la diversitat cultural. Podem aprofitar festes o dates significatives del nostre calendari i del calendari dels nouvinguts per a trobar-nos a l'escola. Festes com Sant Jordi o la Castanyada en són un bon exemple. La fi del Ramadà o l'any nou xinès són alguns exemples per a poder convocar des de l'AMPA a famílies immigrades.
- Activitats extraescolars impartides pels mateixos pares i mares o per alumnat voluntari de Batxillerat o Cicles formatius: tallers de conversa i alfabetització, de cuina, d'habilitats socials, d'ajuda per a omplir paperassa oficial.

LES AMPA COM A DINAMITZADORES SOCIALS

En contacte amb l'AMPA, les mares i pares immigrants esdevenen protagonistes actius dins de la comunitat educativa assolint un major control sobre les seves vides i una major capacitat d'incidència en el seu entorn a través de la seva participació.

L'escola, com a institució social, ha d'intentar no ser únicament un mecanisme de reproducció social de l'ordre establert. Al contrari, ha de ser un instrument actiu en l'acció contra la perpetuació de les diferents situacions de desigualtat que hi ha a l'estructura social. Les AMPA poden ajudar a generar dinàmiques per tal d'evitar que les famílies immigrades restin al marge dels processos de participació i d'intervenció dins de la comunitat educativa, fent que aquestes famílies s'incorporin plenament a la vida escolar. Aquest nou repte per a les AMPA haurà de formar part del seu treball en els propers anys, si volem evitar les fragmentacions socials i la manca de diàleg entre escola i comunitat, tan necessari en els nostres dies.

Les AMPA poden fer una gran tasca de difusió de la importància de l'escola vers les famílies immigrades

PARAULES A LES FAMÍLIES AUTÒCTONES

- Animeu a les famílies nouvingudes, en aquestes converses que teniu a la porta de l'escola quan espereu els vostres fills o en qualsevol altre moment de relació informal, a que participin en totes aquelles dinàmiques que l'escola desenvolupa al llarg del curs.
- Penseu que, més enllà de l'origen, la nacionalitat, la cultura o la religió, hi ha les mateixes preocupacions, neguits, interrogants, per a tots els pares i mares en relació amb l'educació i el benestar dels seus fills.
- No feu cas d'aquells discursos que relacionen, sense més, una pitjor qualitat de l'educació amb la presència a l'escola de nois i noies de nacionalitats i cultures diverses. Hi ha escoles que han incorporat aquest fet al seu Projecte Educatiu de Centre com un repte enriquidor, transformador i engrescador. La qüestió de la qualitat segurament és més una qüestió de recursos (professorat suficient, ratios raonables, instal·lacions adients,

material educatiu actualitzat, bons serveis escolars), que no consideracions ètniques o culturals.

Les AMPA són espais on
la societat barrejada
desenvolupa i defineix valors,
drets, normes i
obligacions comuns

PARAULES A LES FAMÍLIES IMMI- GRADES

- L'escola i l'educació dels vostres fills en la nova societat on viviu, significarà progrés individual, familiar i possibilitats de promoció social.
- No us quedeu al marge de la participació escolar. Aquest és un bon espai per a practicar les relacions intercomunitàries. Aquí s'estableixen lligams molt importants per als vostres fills i també vosaltres hi podeu trobar relacions de proximitat molt valuoses.
- Compartiu amb la resta de pares i mares de la vostra escola la defensa d'una escola pública de qualitat on tinguin cabuda totes les visions del món, el pluralisme, la tolerància, la igualtat, la fraternitat, el respecte a la diversitat, la no discriminació i la promoció d'uns valors que puguin ser compartits per tothom.

PER A SABER-NE MÉS:

- Educació i immigració: L'acollida als centres educatius. Miquel Àngel ALEGRE CANOSA. Ed. Mediterrània 2005. Fundació Jaume Bofill.
- Participació i immigració en contextos pluriculturals. Finestra Oberta nº 33. Setembre 2003. Fundació Jaume Bofill.

L'AMPA és un lloc ideal
per a practicar la
convivència democràtica

AUTOR DEL TEXT:

Gustavo de Miguel (mestre, animador sociocultural i membre de l'Associació "La Formiga".
Formador de l'Escola de Mares i Pares de FaPaC)

IL·LUSTRACIÓ:

Montse Codina

EMPRESA IMPRESSORA:

Trama Tècnic

AMB EL SUPORT DE:

Diputació Barcelona
xarxa de municipis
Àrea d'Educació

FaPaC

Escola de Pares

FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE MARES I PARES D'ALUMNES DE CATALUNYA

Cartagena 245, àtic
Tel. 93 435 81 98
Fax 93 433 03 61
08025 Barcelona

c/ de la Rutlla 20-22
Tel. 972 21 92 12
Fax 972 22 25 60
17002 Girona

Passatge Pompeu 4, 6a planta
Tel 973 23 23 59
Fax 973 23 23 59
25002 Lleida

Fortuny 23
Tel. 977 23 45 49
Tel. 977 21 76 08
43001 Tarragona

www.fapac.net